

смъртта която видѣхъ безъ страхъ. Немога да прѣжалъ голѣмитѣ загуби които ме сполѣтѣха въ отношение на книжевнитѣ ми трудове, които се невъзвратими, защото нищичко не избавихъ. Излѣзохми синца, токо кажи по една риза; но всичко друго пакъ може да се попълни каквото е било, само това нѣма да се постигне никога. Отъ това колкото загубата е моя и ваша, толкозъ повече е и на народа, който се лишава тѣже отъ неучѣними за него сбирки и трудове. Работи ужъ и сега изъ ново, но нити врѣме ми остава доста, нити присърдце вече имамъ, нито необходимата за това бодростъ, защото съмъ вече изнуренъ, и застарѣлъ, и убитъ духомъ...¹⁾

Рѣшението на Русситѣ да минатъ Балкана прѣзъ зимата скоро извади покойний изъ унинието въ което беше падналъ, съживи отпадналия неговъ духъ като го призова съ нови сили и надѣжди къмъ нова дѣятелностъ. Генералний Щабъ на Руската армия подири човѣкъ съ авторитетъ и знающъ мѣстноститѣ и хората. За такъвъ всички запитвани посочили на П. Р. Славейкова, който билъ извиканъ изъ Трѣвна, гдѣто врѣменно билъ проведенъ като Началникъ съ специална миссия да се грижи за настаняване на бѣжанцитѣ и да слѣди и наблюдава, та да дава свѣдения, за дѣйствиата и движенията на турскитѣ войски отъ вхдъ Балкана. Като му се поискало мнѣнието относително възможността да се минатъ Балканитѣ посрѣдъ зима, той го изложилъ въ дълга записка, подадена на Генералний Щабъ, съ слѣдующитѣ думи на чело, написани съ едри букви, "Балканитѣ врѣдъ могатъ да се минатъ", слѣдъ които слѣдвало подробно описание на всичкитѣ малки и голѣми проходи, на разстоянията и на характерътъ на околнитѣ мѣстности. Вѣрността на тия свѣдения той подкрѣпилъ съ клетва. Понеже на Генерала Скобелова била възложена важна задача въ минуванието на Балкана, покойний билъ поканенъ лично да го придружи и прѣведе прѣзъ Химетлии, което извърши благополучно и присѣствува при битката на Шейново гдѣто съ въсищение видѣ какъ храбро и неустрашимо се биеше българското опълчение редомъ съ рускитѣ войски. Отъ него моментъ покойний станалъ не-

¹⁾ Отъ покойниятъ има портретъ ваденъ прѣзъ 1876 г., който г. Дановъ е взелъ за образецъ на литографическата сбирка на виднитѣ дѣйци отъ епохата на нашето възраждане. Има и другъ портретъ ваденъ двѣ години по послѣ, по врѣме на Великото Учредително Събрание. Разницата между двата тия портрета е поразителна и подкрѣпъ послѣднитѣ думи на цитирания пасажъ.